

การประเมินผลสัมฤทธิ์ภารกิจด้านคุณธรรม และความโปร่งใส ITA: กรณีศึกษาสำนักงาน ผู้ตรวจการแผ่นดิน¹

The Integrity and Transparency Assessment (ITA): A Case Study of the Office of the Ombudsman

ธนันท์ สิงหสม²

Thananan Singhasem²

สถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินศึกษา สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน²

Institute of Ombudsman Studies, Office of Ombudsman Thailand²

Email: Thananan@ombudsman.go.th

Received 17/03/2023 ➤ Revised 26/05/2023 ➤ Accepted 02/06/2023

บทคัดย่อ

การประเมินผลสัมฤทธิ์ภารกิจด้านคุณธรรมและความโปร่งใส ITA: กรณีศึกษาสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร

การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการศึกษาการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าอิสระ ในการขอกำหนดตำแหน่งนักวิชาการชำนาญการพิเศษ ตามประกาศสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดตำแหน่งผู้ชำนาญการผู้เชี่ยวชาญ และผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ประกาศ ณ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2562

² ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5 120 หมู่ที่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามภายในสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เรื่อง ภารกิจด้านคุณธรรมความโปร่งใสตามเกณฑ์ ITA มีระดับการรับรู้ต่อการดำเนินการด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ITA ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.53$) ผู้ตอบแบบสอบถามภายนอกสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เรื่อง ภารกิจด้านคุณธรรมความโปร่งใส ITA มีระดับการรับรู้ต่อการดำเนินการด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ITA ระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$)

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่าแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนภารกิจด้านคุณธรรมและความโปร่งใส ITA ในระยะยาวสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ควรดำเนินการดังนี้ คือ 1. การสร้างการรับรู้ ความเข้าใจและให้เกิดการ

มีส่วนร่วมจากเจ้าหน้าที่ 2. การสร้างจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีต่อองค์กร 3. การสร้างการรับรู้และความเข้าใจโดยให้มองภาพรวมขององค์กร 4. การแต่งตั้งคณะทำงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมจากแต่ละสำนัก 5. การสื่อสารจากบนลงล่างและจากล่างขึ้นบน 6. การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ให้ครบถ้วน 7. การนำข้อมูลการดำเนินการเปิดเผยต่อสาธารณะชน 8. การนำปัญหาที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นมาปรับปรุงแก้ไขและรายงานต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้บริหารทราบ 9. การปรับโครงสร้างคณะกรรมการบริหารงานบุคคลโดยให้มีผู้แทนจากเจ้าหน้าที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคล และ 10. การเปิดใจรับฟังความคิดเห็น

คำสำคัญ : การประเมิน, ภารกิจด้านคุณธรรมและความโปร่งใส ITA

Abstract

This research, “the Integrity and Transparency Assessment (ITA): A Case Study of the Office of the Ombudsman,” The research adopting a mixed methodology, including quantity and quality research methodologies. The quantitative research methodology uses a questionnaire to collect data for Internal and External. On the other hand, the qualitative research methodology employs documentary examination and an in-depth interview. Interviewees

officials from the Office of the Ombudsman and from the Office of the National Anti-Corruption Commission. The author describes all research consequences underneath.

The quantitative research result from Internal Integrity and Transparency Assessment (IIT) shows that 30 respondents possess an acknowledgment at the “More” satisfaction level, with the $\bar{x} = 3.53$. The quantitative research result from External Integrity and Transparency

Assessment (EIT) shows that 31 respondents occupy an acknowledgment at the “More” satisfaction level, with the $\bar{x} = 3.96$.

Under qualitative research methodology, the result demonstrates that the Office has achieved all the integrity and transparency operations under the ITA criteria, especially in the participation aspect, which performs the main characteristic. In the long run Integrity and Transparency Assessment application, the author introduces ten proposals to the Office of the Ombudsman. First, the Office should establish perception and understanding of the ITA among all its officers. Second, Officers’ high awareness and the right attitude toward the organization should be the Office’s critical mission. Third, officers should perceive the overall tasks of the Organization,

not just their primary responsibilities. Fourth, there should be a specific commission focusing on the ITA, uniting officers from all departments of the Office. Fifth, organizational communication should be both top - down and bottom-up. Sixth, officers must strictly follow the Organization’s rules and regulations. Seventh, information disclosure should be public-friendly. Eighth, officers should report office management’s related problems and solutions to the Office’s Executive level. Ninth, there should be officers taking part in the re-structure of the human resource committee. Tenth, the Executive level should be open to officers’ opinions.

Keywords: Assessment, The Integrity, Transparency (ITA)

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์การทุจริตเป็นเรื่องที่ทั่วโลกให้ความสนใจเป็นอย่างมาก มีการวิเคราะห์สถานการณ์และจัดอันดับความโปร่งใสของโลก โดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อรณรงค์ในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันร่วมกับมหาวิทยาลัย Gottingen ประเทศเยอรมนี ซึ่งประเทศไทยได้รับการเปิดเผยข้อมูลการประเมินมาตั้งแต่ พ.ศ. 2538

สำหรับข้อมูลย้อนหลัง 3 ปี พบว่า พ.ศ. 2560 คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของไทยมีค่าคะแนน 37 คะแนน อยู่อันดับที่ 96 ของโลก จาก 180 ประเทศ ใน พ.ศ. 2561 ค่าคะแนนลดลงเหลือ 36 คะแนน อยู่อันดับที่ 99 ของโลก ลดลงไป 3 อันดับ ใน พ.ศ. 2562 ประเทศไทยได้คะแนน 36 คะแนน เท่า พ.ศ. 2561 แต่อันดับลดลงไปอยู่อันดับที่ 101 ของโลก และใน พ.ศ. 2563 ไทยได้ 36 คะแนนเท่าเดิม แต่อันดับลดลงไปอยู่อันดับที่ 104 จาก 180 ประเทศ

ทั่วโลก ซึ่งเป็นผลสะท้อนถึงสถานการณ์การทุจริตที่ยังคงอยู่ในประเทศไทยที่ยังคงมีมาอย่างต่อเนื่อง (MGRONLINE, 2021) และเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2565 เพจเฟซบุ๊กสำนักงานป.ป.ช. ระบุว่าองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI) ได้เผยแพร่ผลการสำรวจดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ประจำปี 2564 ประเทศไทยได้ 35 คะแนน อยู่ในอันดับที่ 110 ของโลก จากจำนวน 180 ประเทศทั่วโลก สำหรับคะแนน CPI ของไทยประจำปี พ.ศ. 2564 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน พบว่า ไทยอยู่อันดับที่ 6 จากทั้งหมด 11 ประเทศ ดังนั้น คะแนนดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index: CPI) มีความสำคัญและสามารถสะท้อนภาพลักษณ์การทุจริตของประเทศไทย โดยเฉพาะเรื่องของการตัดสินใจเข้ามาลงทุนของต่างชาติ (MGRONLINE, 2021)

สำหรับที่มาของระบบการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ เกิดขึ้นหลังจากมีการปฏิรูประบบราชการไทยใน พ.ศ. 2545 และมีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หน่วยงานภาครัฐจึงได้มีการปรับตัวเพื่อนำแนวคิดวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) มาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน

สำหรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

(Integrity & Transparency Assessment: ITA) ได้ถูกกำหนดเป็นเครื่องมือในการพัฒนาองค์กร ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตามมาตรา 65 ที่บัญญัติไว้ว่า รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมาย และเป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 ยุทธศาสตร์ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐต่าง ๆ เพื่อให้ภาครัฐมีความโปร่งใสปลอดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ และสอดคล้องกับแผนป้องกัน การปฏิรูปประเทศ 1) ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง 2) ด้านการป้องปรามการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบและการมีผลประโยชน์ทับซ้อนในภาครัฐทุกระดับ (Chanida Akhom watthana, 2019, pp.1) จะเห็นได้ว่าการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) เป็นอีกหนึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศได้รับทราบถึงสถานะและปัญหาการดำเนินงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใสขององค์กร นอกจากนี้ผลการประเมินเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยให้หน่วยงานภาครัฐนำข้อมูลไปปรับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองภารกิจของหน่วยงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างสูงสุด ทั้งในมิติภายในและ

ภายนอกหน่วยงาน (NACC Thailand official, 2021, pp.1)

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญและเป็นองค์กรหลักในการส่งเสริมหลักธรรมาภิบาล มีภารกิจอำนวยความสะดวก เป็นธรรมให้แก่สังคมไทยในเรื่องความซื่อสัตย์ สุจริต ความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ความชอบธรรม ยุติธรรม ความมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และการมีมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรม จะเห็นได้ว่าตลอดระยะเวลากว่า 21 ปี ที่ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการตามหน้าที่ และอำนาจตามรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ บทบาท และภารกิจสำคัญ คือ เรื่องของการดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล มุ่งเน้นในการแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนทั้งในระดับรายบุคคลและแก้ไข ปัญหาเชิงระบบ ที่ผ่านมาสํานักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้เห็นความสำคัญในเรื่องนี้ และได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในการผลักดันเพื่อให้เกิด การขับเคลื่อนภารกิจของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินภายใต้แนวคิดธรรมาภิบาล โดยสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้เข้าร่วมการประเมินการ ดำเนินการกิจด้านคุณธรรมและความโปร่งใส ITA ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของนายกรัฐมนตรี ที่ได้กล่าวเชิญชวนให้พี่น้องประชาชนชาวไทย นักธุรกิจ นักลงทุน รวมถึงข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ของรัฐทุกท่าน ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการยกระดับ ความโปร่งใส และสะท้อนคุณภาพคุณธรรมใน การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศ (Integrity and Transparency Assessment National Anti-Corruption Commission, 2021)

จากผลการประเมิน ITA ในส่วนของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ปรากฏข้อมูลว่า พ.ศ. 2562 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเข้าร่วม รับการประเมินและได้คะแนนประเมินร้อยละ 87.23 ระดับ A พ.ศ. 2563 ได้คะแนนประเมิน ร้อยละ 86.59 ระดับ A และ พ.ศ. 2564 ได้คะแนน ประเมินร้อยละ 90.44 ระดับ A จะเห็นได้ว่า ระดับคะแนนการประเมินของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินยังสามารถรักษาระดับไว้ที่ ระดับ A และ พ.ศ. 2565 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้คะแนนประเมินร้อยละ 85.29 อยู่ใน ระดับ A (NACC Thailand official, 2022) อยู่ในกลุ่มช่วงคะแนนระดับที่ 2 จากผลการ ประเมินดังกล่าวพบว่าค่าประเมิน ITA ลดลงจาก พ.ศ. 2564 จะเห็นได้ว่าผลการประเมินมีการ เปลี่ยนแปลงลดลงจากเดิม จากข้อมูลที่กล่าวมา ข้างต้น ผู้วิจัยจึงมุ่งหวังที่จะทำการศึกษาเรื่อง การประเมินผลสัมฤทธิ์ภารกิจด้านคุณธรรมและ ความโปร่งใส ITA: กรณีศึกษาสำนักงานผู้ตรวจการ แผ่นดิน ซึ่งการศึกษาดังกล่าวเป็นความท้าทาย ในการค้นหาข้อเสนอแนะการดำเนินการกิจ ด้านคุณธรรมความโปร่งใสและภารกิจอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้องของสำนักงาน ผู้ตรวจการแผ่นดินจะ นำไปสู่เป้าหมายเพื่อพัฒนาระดับคะแนนให้เป็น องค์กรในระดับดีเด่น (AA) ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภายในและภายนอกองค์กรในการดำเนิน ภารกิจด้านคุณธรรมและความโปร่งใส ITA ของ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ตามเกณฑ์ ITA

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการประเมิน การปฏิบัติงานคุณธรรมและความโปร่งใส ITA ของ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในและภายนอกองค์กร ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ตามเกณฑ์ ITA

3. เพื่อประเมินการดำเนินการปฏิบัติงาน คุณธรรมและความโปร่งใส ITA ของสำนักงาน ผู้ตรวจการแผ่นดินเมื่อนำไปสู่การประเมิน ภายในสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเข้าสู่การ ใช้งานจริง ตามเกณฑ์ ITA

4. เพื่อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินการ การปฏิบัติงานคุณธรรมและความโปร่งใส ITA ของ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อนำไปสู่การ พัฒนาภารกิจงานของสำนักงานผู้ตรวจการ แผ่นดินอย่างมีธรรมาภิบาลได้อย่างเป็นรูปธรรม

คำถามการวิจัย

การดำเนินการปฏิบัติงานคุณธรรมและความ โปร่งใส ITA ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ควรเป็นไปในลักษณะอย่างไร เพื่อให้เกิด ผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรม

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ผลสัมฤทธิ์การดำเนินการ การปฏิบัติงานคุณธรรมและความโปร่งใส ITA ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ITA

สมมติฐานที่ 2 การดำเนินการปฏิบัติงาน คุณธรรมและความโปร่งใส ITA ของสำนักงาน ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถนำไปสู่การพัฒนา สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในด้านการบริหาร องค์กรอย่างมีธรรมาภิบาลได้อย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทุจริต (Corruption) หรือ คอร์รัปชัน มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Corruption (Secretariat Department, 2017) ความหมาย ขึ้นกับวัตถุประสงค์ของการทำงานและพื้นฐาน ทางด้านสังคม ตลอดจนศีลธรรมทางการเมือง หรือเศรษฐศาสตร์อาจเรียกรวมกันตามภาษา ไทยและคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า การทุจริต คอร์รัปชัน (Corruption) พจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายไว้ว่า ทุจริต มีความหมายว่า “ความประพฤติชั่ว, ถ้าเป็นความประพฤติชั่วทางกาย เรียกว่า กายทุจริต, ถ้าเป็นความประพฤติชั่วทางวาจา เรียกว่า วาจาทุจริต, ถ้าเป็นความประพฤติชั่ว ทางใจ เรียกว่า มโนทุจริต”

สำหรับการป้องกันการทุจริต จะหมายความถึง กระบวนการ วิธีการ รูปแบบ ขั้นตอน หรือการกระทำใดที่เป็นการป้องกันไม่ให้เกิด การประพฤติดมิชอบเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่ มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง หรือผู้อื่นโดยใช้อำนาจหน้าที่หรือช่องว่างของ กระบวนการดำเนินงานเพื่อผลประโยชน์ของ ตนเองหรือพวกพ้อง ทั้งนี้ได้สะท้อนรูปแบบการ ทุจริต ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยเป็นรูปแบบต่าง ๆ (Subdistrict Administrative Organization (Map Phai), 2021) คือ 1) การคอร์รัปชัน ขนาดใหญ่ (Grand Corruption) ซึ่งมีขนาด ของวงเงินจำนวนมากเกี่ยวข้อง 2) การคอร์รัปชัน ขนาดย่อย (Petty Corruption) ซึ่งเป็น การคอร์รัปชันในวงเงินจำนวนลดหลั่นลงมา

3) การคอร์รัปชันในเชิงของการบริหาร (Administrative corruption) หมายถึง เป็นการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ การบังคับใช้ระเบียบ การปฏิบัติงานอื่น ๆ และ

4) การคอร์รัปชันเชิงนโยบาย (Policy Corruption) ซึ่งเป็นการคอร์รัปชันที่มีอิทธิพล ต่อรูปแบบต่าง ๆ ในเชิงโครงสร้าง นอกจากนี้ ยังพบลักษณะการคอร์รัปชัน ที่เกิดขึ้น ในสังคมไทย ได้แก่ 1) การฝ่าฝืน หลีกเลียง หรือ บิดเบือนข้อมูล 2) จูงใจ เรียกร่อง ช่มชู้ หน่วงเหนี่ยว หรือกลั่นแกล้งและหาประโยชน์ให้แก่ตนเอง พวกพ้อง 3) การสมยอม รู้เห็น นิ่งเฉยต่อการ กระทำผิดหรือทุจริตประพฤติดิบชอบ 4) การยกยอก เบียดบังทรัพย์สินทางการ 5) ปลอมแปลง หรือ การกระทำใด ๆ อันเป็นเท็จ 6) มีผลประโยชน์ ในกิจการบางประเภทที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ ของตนโดยเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้าง 7) การ สมยอมเสนอราคา หรือการฮั้วประมูล โครงการต่าง ๆ ของรัฐ และจากการศึกษา ของ Heidenheimer มีการจำแนกรูปแบบ การเกิดทุจริตออกเป็นเกณฑ์ของสีที่ ได้แก่ 1) การทุจริตสีดำ (Black Corruption) หมายถึง เป็นการทุจริตที่ชัดเจนในเชิงประจักษ์ สังคม เห็นพ้องต้องกัน 2) การทุจริตสีเทา (Gray Corruption) หมายถึง สังคมบางส่วนเห็นว่า เป็นความผิดและสมควรถูกลงโทษ และ 3) การทุจริตสีขาว (White Corruption) หมายถึง เป็นการทุจริตที่ไม่ร้ายแรงมากนัก สังคมบางส่วน ยอมรับได้ และไม่เกิดการลงโทษจากสังคม

หลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาล เป็นแนวคิดที่ธนาคาร ระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะซึ่งเป็นองค์กร

ระหว่างประเทศที่ได้จัดตั้งขึ้นมาหลังสงครามโลก ครั้งที่สอง โดยประเทศมหาอำนาจในทวีป อเมริกาเหนือและทวีปยุโรป โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อช่วยให้ประเทศสมาชิกได้ทำการฟื้นฟู ประเทศหลังสงครามโลกครั้งที่สอง และมุ่งเน้น การลงทุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและ เร่งรัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยได้รับ เงินทุนจากการจำหน่ายพันธบัตรในตลาดการ เงินของโลก ค่าบำรุงจากประเทศสมาชิก และ เงินค่าหุ้นของประเทศสมาชิก (Wikipedia, 2022) โดยคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคม แห่งเอเชียและแปซิฟิก (United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific) กำหนดความหมาย ของ “ธรรมาภิบาล” ว่าเป็นกระบวนการของ การตัดสินใจและกระบวนการโดยการตัดสินใจ ที่จะดำเนินการหรือไม่ดำเนินการ ซึ่งสามารถใช้ ธรรมาภิบาลได้ในบริบทต่าง ๆ ธรรมาภิบาล มี 8 ลักษณะ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วม 2) การมี ฉันทามติ 3) การมุ่งเน้นผลประโยชน์ส่วนรวม 4) มีความรับผิดชอบ 5) มีความโปร่งใส 6) มีการ ตอบสนองความต้องการของคนส่วนใหญ่ หลักความมีประสิทธิภาพ 7) ความเท่าเทียมกัน และ 8) ครอบคลุมและปฏิบัติตามหลักนิติธรรม (The Rule of Law) โดยหลักการดังกล่าว เชื่อว่าจะทำให้การทุจริตลดลง

สำหรับความหมายของคำว่า “ธรรมาภิบาล” (Bowonsak Uwanno, 2002) ให้ความหมายว่า วิธีการที่เป็นผลดีในการควบคุมการใช้อำนาจ ในการบริหารจัดการทรัพยากรขององค์การ ให้ได้ประโยชน์สูงสุดโดยปราศจากการทุจริต โดยการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร

ราชการไทยจะเป็นประโยชน์ในการนำไปสู่การจัดสรรทรัพยากรขององค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ธรรมาภิบาลหมายถึง หลักการ วิธีการที่เป็นหลักการที่ดีเหมาะสม ที่ใช้เป็นหลักในการบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับองค์ประกอบของธรรมาภิบาล (Patan Suwanmongkol, 2015) ได้แปลความหมาย โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme: UNDP) โดยคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิก (United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific) ซึ่งจัดทำองค์ประกอบธรรมาภิบาลดังนี้ 1) การมีส่วนร่วม (Participation) 2) นิติธรรม (Rule of Law) 3) ความโปร่งใส (Transparency) 4) การตอบสนอง (Responsiveness) 5) การมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus-Oriented) 6) ความเสมอภาค/ความเที่ยงธรรม (Equity) 7) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) 8) ภาระรับผิดชอบ (Accountability) 9) วิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Vision)

จากองค์ประกอบดังกล่าวจะพบว่า องค์ประกอบที่กำหนดนั้น มีลักษณะที่เป็นอุดมคติ แต่ประเทศไทยได้พยายามขับเคลื่อนการดำเนินการด้านธรรมาภิบาลผ่านกระบวนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดการปรับปรุง

พัฒนาด้านคุณธรรมและความโปร่งใส ในหน่วยงานภาครัฐ โดยถือเป็นการประเมินที่ครอบคลุมหน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศ และเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีในคราวการประชุมเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2561 ที่มีมติเห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานให้ความร่วมมือและเข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

การประเมิน ITA ถือเป็นมาตรการส่งเสริมในเชิงบวกด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยมีการกำหนดดัชนีในการประเมินที่คำนึงถึงการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลเป็นหลัก โดยมุ่งหวังให้หน่วยงานภาครัฐเกิดการบริหารจัดการจนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ค่านิยม และทัศนคติ ด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของผู้บริหารและบุคลากรภายใน พร้อมยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐของไทยให้สูงขึ้น ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามที่สำนักงาน ป.ป.ช. กำหนดมี 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การเก็บข้อมูลจากบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐ (Internal Integrity and Transparency Assessment: IIT) โดยให้บุคลากรภาครัฐทุกระดับที่ปฏิบัติงานมาไม่น้อยกว่า 1 ปี ได้แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องคุณธรรมและความโปร่งใสในองค์กรของตนเอง โดยสอบถามการรับรู้และความคิดเห็นใน 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การปฏิบัติหน้าที่ 2) การใช้งบประมาณ 3) การใช้อำนาจ 4) การใช้ทรัพย์สินของราชการ และ 5) การแก้ไขปัญหาการทุจริต

ส่วนที่ 2 การเก็บข้อมูลจากผู้รับบริการหรือผู้ติดต่อหน่วยงานภาครัฐ (External Integrity and Transparency Assessment: EIT) ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 โดยสอบถามการรับรู้และความคิดเห็นใน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) คุณภาพการดำเนินงาน 2) ประสิทธิภาพการสื่อสาร และ 3) การปรับปรุงการทำงาน

ส่วนที่ 3 การเปิดเผยข้อมูลทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน (Open Data Integrity and Transparency Assessment: OIT) เป็นการตรวจสอบระดับการเปิดเผยข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐที่เผยแพร่ไว้ทางเว็บไซต์หลักของหน่วยงาน โดยมีคณะที่ปรึกษาการประเมิน ITA ในฐานะผู้เชี่ยวชาญและคนกลาง (Third Party) เป็นผู้ตรวจสอบข้อมูลและให้คะแนน พร้อมข้อเสนอแนะตามหลักเกณฑ์การประเมินที่กำหนดแบ่งออกเป็น 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การเปิดเผยข้อมูล ด้านข้อมูลพื้นฐาน ด้านการบริหารงาน ด้านการบริหารเงินงบประมาณ ด้านการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล ด้านการส่งเสริมความโปร่งใส และ 2) การป้องกันการทุจริต ด้านการดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต และมาตรการภายในเพื่อป้องกันการทุจริต

สำหรับการพัฒนาการดำเนินการกิจของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินภายใต้แนวคิดธรรมาภิบาลผ่านการประเมินการดำเนินการกิจด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามเกณฑ์ ITA จะเป็นการศึกษาเกณฑ์และผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามเกณฑ์ของสำนักงานฯ ถึงความเป็นไปได้ตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งถือเป็นเครื่องมือหนึ่ง

ในการป้องกันการทุจริต และเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยใช้อำนาจหน้าที่หรือช่องว่างทางกฎหมาย

Borworn Khomchunsr and Yuttana Praneet (2021) ได้ศึกษาเรื่อง “การส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบและการตัดสินใจทางการเมืองตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐของประชาชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ความรู้ความเข้าใจและแนวทางการส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบและการตัดสินใจทางการเมืองด้วยระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mix Method) ผลจากการวิจัย พบว่า 1) แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดให้รัฐพึงปฏิบัติตามและให้มีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบเน้นการปรับพฤติกรรม “คน” ปลุกฝังให้มีจิตสำนึกยึดมั่นและสร้างวัฒนธรรมซื่อสัตย์สุจริต 2) ประชาชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีความรู้ความเข้าใจการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐโดยรวมอยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นำหลักการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ กลุ่มตัวอย่างแบบวัด IIT, EIT ในการประเมิน คุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) มาปรับใช้ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางในการประเมิน ITA) (NACC Thailand official, 2021) ของ สำนักงาน ป.ป.ช. มาใช้โดยอนุโลมโดยผู้ตอบ แบบประเมินเป็นดังนี้

ผู้มีส่วนได้เสียภายในองค์กร (Internal Integrity and Transparency Assessment: IIT) จำนวน 30 คน โดยเลือกสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ตามคุณสมบัติที่สำนักงาน ป.ป.ช. กำหนด

ผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กร (External Integrity and Transparency Assessment: EIT) จำนวน 31 คน โดยเลือกสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ตามคุณสมบัติที่ สำนักงาน ป.ป.ช. กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตัวแปรด้านปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่ม ตัวอย่างซึ่งใช้มาตรวัดแบบนามบัญญัติ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (จำนวน) และค่าร้อยละ

2. ตัวแปรด้านระดับความคิดเห็น โดยใช้มาตรวัดแบบอันตรภาค กำหนดค่าคะแนน แต่ละระดับไว้ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (จำนวน) ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลดังนี้ กลุ่มที่ 1 ผู้กำหนด นโยบายหรือผู้แทน (องค์อำนาจ) จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารองค์กร หมายถึง เลขาธิการ หรือผู้แทน รองเลขาธิการหรือผู้แทนที่กำกับ ดูแลสำนักที่รับผิดชอบในการประเมิน ITA และ ผู้อำนวยการสำนักที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ จำนวน 2 คน และเจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ในฐานะผู้มีส่วนได้เสียภายในองค์กรจำนวน 3 คน และกลุ่มที่ 4 ผู้แทนองค์กรจากภายนอก เป็น ผู้แทนจากสำนักงาน ป.ป.ช. ที่รับผิดชอบกำกับ ดูแลการประเมิน ITA จำนวน 3 คน รวมจำนวน 13 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากนั้นจึงนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เชิงลึกมาถอดคำสนทนาจากเครื่องบันทึกเสียง มาเพื่ออ่านทำความเข้าใจร่วมกับฟังซ้ำ เพื่อยืนยันความถูกต้อง และตรวจสอบเกี่ยวกับ หัวข้อที่ต้องการวิเคราะห์แล้วเขียนบรรยาย

ผลการศึกษา

1. ผลสัมฤทธิ์การประเมิน ITA และการขับเคลื่อนการดำเนินการกิจด้านคุณธรรม และความโปร่งใส ITA ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียภายในองค์กร (Internal Integrity and Transparency Assessment: IIT) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ คือ ผู้ปฏิบัติงาน ภายในสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินที่มีอายุงาน มากกว่า 1 ปีขึ้นไป จำนวน 30 คน ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลเป็นดังนี้

ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามภายในสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเรื่องการประเมิน ITA มีระดับการรับรู้ต่อการดำเนินการกิจด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในระดับมาก ($\bar{x} = 3.53$ และค่า S.D. = 0.91) เมื่อจำแนกรายด้านปรากฏผลดังนี้

ด้านการปฏิบัติหน้าที่ ระดับการรับรู้ต่อการดำเนินการกิจด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$ และค่า S.D. = 0.74)

ด้านการใช้งบประมาณ ระดับการรับรู้ต่อการดำเนินการกิจด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในระดับมาก ($\bar{x} = 3.42$ และค่า S.D. = 0.89)

ด้านการใช้อำนาจ ระดับการรับรู้ต่อการดำเนินการกิจด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.83$ และค่า S.D. = 0.42)

ด้านการใช้ทรัพย์สินของทางราชการ ระดับการรับรู้ต่อการดำเนินการกิจด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามเกณฑ์ ITA ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$ และค่า S.D. = 0.68)

ด้านการแก้ไขปัญหาการทุจริต ระดับการรับรู้ต่อการดำเนินการกิจด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามเกณฑ์ ITA ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.53$ และค่า S.D. = 0.90)

จากผลการประเมินระดับการรับรู้ต่อการดำเนินการกิจด้านคุณธรรมและความโปร่งใสด้านการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการใช้งบประมาณ

ด้านการใช้ทรัพย์สินของทางราชการ ด้านการแก้ไขปัญหาการทุจริตพบว่า กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียภายในองค์กร (IIT) มีการรับรู้ในระดับมาก ซึ่งสามารถสะท้อนได้ว่า สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีการดำเนินการกิจเรื่องคุณธรรมและความโปร่งใส ด้านต่าง ๆ ช่างต้น เป็นไปอย่างเหมาะสม ชัดเจน หรือมีสภาพปัญหาในระดับที่เจ้าหน้าที่ไม่รู้สึกว่าการดำเนินการกิจเรื่องคุณธรรมและความโปร่งใส ด้านการใช้อำนาจ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียภายในองค์กร (IIT) มีการรับรู้ในระดับปานกลาง ซึ่งหมายความว่าผู้ตอบแบบประเมินรับรู้ได้ถึงดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามกรอบกฎหมาย กรอบภารกิจและอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ ซึ่งทำให้ผู้ประเมินแสดงความคิดเห็นไว้ในเรื่องดังกล่าวในระดับปานกลาง

กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กร (External Integrity and Transparency Assessment: EIT) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ คือ บุคคลภายนอกที่เคยติดต่อประสานงานกับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กร จำนวน 31 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นดังนี้

ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามจากบุคคลภายนอกสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเรื่องการประเมิน ITA มีระดับการรับรู้ต่อการดำเนินการกิจด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$ และค่า S.D. = 0.96)

ด้านคุณภาพการดำเนินงาน ระดับการรับรู้ต่อการดำเนินภารกิจด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$ และค่า S.D. = 0.76)

ด้านประสิทธิภาพการสื่อสาร ระดับการรับรู้ต่อการดำเนินภารกิจด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$ และค่า S.D. = 1.04)

ด้านการปรับปรุงระบบการทำงาน ระดับการรับรู้ต่อการดำเนินภารกิจด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$ และค่า S.D. = 1.07)

จากผลการประเมินระดับการรับรู้ต่อการดำเนินภารกิจด้านคุณธรรมและความโปร่งใสด้านคุณภาพการดำเนินงาน ด้านประสิทธิภาพการสื่อสารและด้านการปรับปรุงระบบการทำงาน พบว่า กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กร (EIT) มีการรับรู้ในระดับมาก ซึ่งสามารถสะท้อนได้ว่า สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีการดำเนินภารกิจเรื่องคุณธรรมและความโปร่งใสด้านต่าง ๆ ข้างต้น เป็นไปอย่างเหมาะสมหรือมีสภาพปัญหาในระดับที่ผู้มาติดต่อไม่รู้สึกว่าคุณภาพการดำเนินงานไม่ปฏิบัติตามกรอบภารกิจ และอำนาจหน้าที่ในแต่ละด้าน

การแสดงผลการดำเนินการในแบบวัด OIT ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน (ข้อมูลพื้นฐาน)

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน มีการแสดงผลการดำเนินการในแบบวัด OIT **ด้านข้อมูลพื้นฐาน** ประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์ การปฏิสัมพันธ์ข้อมูล **ด้านการบริหารงาน**

ประกอบด้วย การดำเนินงาน การปฏิบัติงาน การให้บริการ **ด้านการบริหารเงินงบประมาณ** ประกอบด้วย แผนการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปี การจัดซื้อจัดจ้างหรือการจัดหาพัสดุ การบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล **ด้านการส่งเสริมความโปร่งใส** การจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ การจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ การเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วม **ด้านการดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต** ประกอบด้วย เจตจำนงสุจริตของผู้บริหาร การประเมินความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริต การเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร แผนป้องกันการทุจริต มาตรการส่งเสริมความโปร่งใสและป้องกันการทุจริตภายในหน่วยงาน อย่างครบถ้วน

2. การเปรียบเทียบผลการประเมิน ITA ระหว่างสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงาน ป.ป.ช.

ผลการประเมินค่า IIT รายตัวชี้วัดระหว่าง การดำเนินงานโดยสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินและการดำเนินงานโดยสำนัก ป.ป.ช. ประจำปี พ.ศ. 2564

ผลการศึกษา พบว่า การเปรียบเทียบค่า IIT รายตัวชี้วัดของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นบุคลากรภายใน เปรียบเทียบกับการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำปี พ.ศ. 2564 พบว่า ในภาพรวม ค่าร้อยละของความคิดเห็นและการรับรู้ ค่าร้อยละ 70.6 เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลทีวีเคราะหโดยสำนักงาน ป.ป.ช. ค่าร้อยละ 72.9 ค่าความแตกต่าง คิดเป็นร้อยละ - 2.23 เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลรายด้าน

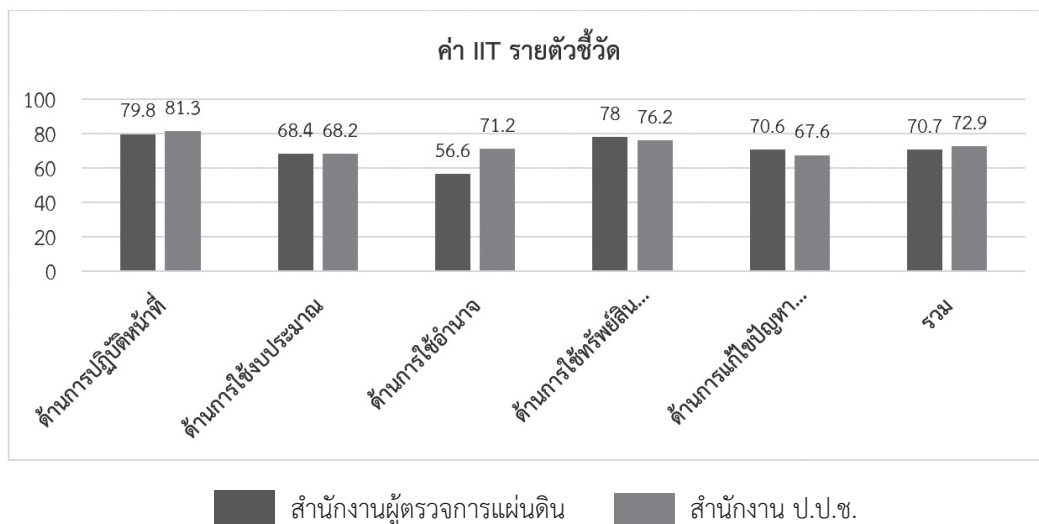
พบว่า ด้านการแก้ไขปัญหาคาการทุจริต ด้านการใช้ทรัพย์สินทางของราชการ ด้านการใช้งบประมาณ และด้านการปฏิบัติหน้าที่ คำนวณคะแนนคิดเห็นและการรับรู้ มีความใกล้เคียงกันทั้ง 4 ด้าน ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ปรากฏข้อมูลว่า **ด้านการใช้อำนาจ** มีค่าร้อยละความคิดเห็นและการรับรู้ต่ำกว่าการประเมินของสำนักงาน ป.ป.ช. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าความแตกต่างลดลง คิดเป็นร้อยละ - 14.6 เมื่อพิจารณารายประเด็นที่เกี่ยวข้องพบว่า ผู้ตอบแบบประเมินโดยส่วนใหญ่จะแสดงความคิดเห็นและการรับรู้เป็นไปในทางเดียวกัน คือ เรื่องของการบริหารงานบุคคลภายในองค์กร อาทิ การมอบหมายงานให้บุคลากรอย่างเหมาะสม การประเมินผล

การปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมและเป็นไปตามหลักการประเมิน การคัดเลือกบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งเป็นไปตามหลักความสามารถและหลักคุณธรรม การบริหารงานบุคคลที่ไม่โปร่งใส มีการเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้อง การคัดเลือกบุคลากรในการฝึกอบรม การรับทุนการศึกษา การสั่งการในสิ่งที่ไม่ถูกต้องให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติ ความอิสระในการทำงานโดยไม่ถูกแทรกแซงจากผู้มีอำนาจและผู้ที่เกี่ยวข้อง การขาดความชัดเจนของระบบการอุทธรณ์ร้องทุกข์เมื่อเกิดความไม่เป็นธรรมและการใช้อำนาจอย่างเหมาะสมเป็นไปตามหลักนิติธรรมอย่างมีคุณธรรม ฯลฯ รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบค่า IIT รายตัวชี้วัดระหว่างการดำเนินงานโดยสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินและการดำเนินงานโดยสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำปี พ.ศ. 2564

ร้อยละ

ประเด็น	การประเมินโดย สำนักงาน ผู้ตรวจการแผ่นดิน	การประเมิน โดยสำนักงาน ป.ป.ช.	ค่าความ แตกต่าง
1. ด้านการปฏิบัติหน้าที่	79.8	81.3	- 1.5
2. ด้านการใช้งบประมาณ	68.4	68.2	0.2
3. ด้านการใช้อำนาจ	56.6	71.2	- 14.6
4. ด้านการใช้ทรัพย์สินทางของราชการ	78.0	76.2	1.8
5. ด้านการแก้ไขปัญหาคาการทุจริต	70.6	67.6	3.0
ภาพรวม	70.7	72.9	- 2.2

ผลประเมินค่า EIT รายตัวชี้วัดระหว่างการดำเนินงานโดยสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินและการดำเนินงานโดยสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำปี พ.ศ. 2564

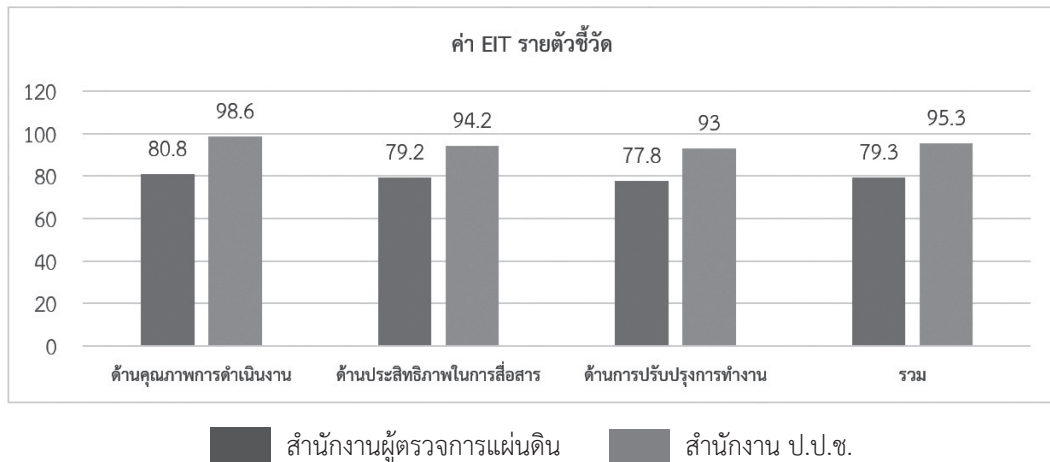
ผลการศึกษา พบว่า การเปรียบเทียบค่า EIT รายตัวชี้วัดของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกระหว่างการดำเนินงานโดยสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินและการดำเนินงานโดยสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำปี พ.ศ. 2564

พบว่า ในภาพรวมค่าร้อยละของความคิดเห็นและการรับรู้ ค่าร้อยละ 79.3 เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลทีวิเคราะห์โดยสำนักงาน ป.ป.ช. ค่าร้อยละ 95.3 ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด มากกว่าผลวิเคราะห์สำหรับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ค่าความแตกต่าง คิดเป็นร้อยละ 16.0 รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางเปรียบเทียบค่า EIT รายตัวชี้วัดระหว่างการดำเนินงานโดยสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินและการดำเนินงานโดยสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำปี พ.ศ. 2564

ร้อยละ

ประเด็น	สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน	สำนักงาน ป.ป.ช.	ค่าความแตกต่าง
1. ด้านคุณภาพการดำเนินงาน	80.8	98.6	-17.8
2. ด้านประสิทธิภาพในการสื่อสาร	79.2	94.2	-15.0
3. ด้านการปรับปรุงการทำงาน	77.8	93.0	- 15.2
ภาพรวม	79.3	95.3	-16.0

ดังนั้นสรุปได้ว่า ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ลักษณะเกณฑ์การประเมิน ITA และการขับเคลื่อนการดำเนินการกิจด้านคุณธรรม และความโปร่งใส ITA ซึ่งดำเนินการโดย สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พบว่า เกณฑ์การ ประเมินคุณธรรมความโปร่งใสมีความเหมาะสม สามารถนำมาใช้ในการประเมิน ITA ตามภารกิจ ด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงาน ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ แต่อย่างไรก็ตามยังปรากฏ ข้อมูลความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ดำเนินการ วิเคราะห์โดยผู้วิจัยและสำนักงาน ป.ป.ช. เนื่องจากสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้เก็บ รวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากบุคคลภายนอก ที่เคยมาติดต่อประสานงานกับสำนักงานผู้ตรวจการ แผ่นดิน โดยอาศัยความสมัครใจในการตอบ แบบสอบถามเท่านั้น เพื่อสะท้อนข้อมูลการ ดำเนินการของผู้มีส่วนได้เสียที่เป็นจริงและ เป็นไปตามกรอบการประเมินที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ในส่วนของการดำเนินการของสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีการเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้เสียภายนอก 3 รูปแบบ (NACC Thailand official, 2021b,

pp.18-19) คือ 1) วิธีการให้ตอบแบบสอบถาม โดยสมัครใจ 2) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ขณะที่ปรึกษา ซึ่งอาจมีการเก็บข้อมูลจากรายชื่อ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกตามที่หน่วยงาน จัดส่งข้อมูลในระบบ ITAS หรือ อาจขอรับข้อมูล เพิ่มเติม โดยการขอเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล ภาคสนามที่หน่วยงานหรือแหล่งข้อมูลตามที่ สำนักงาน ป.ป.ช. กำหนด และ 3) วิธีเก็บ รวบรวมข้อมูลโดยผู้รับบริการภาครัฐ ซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกสามารถเข้ามาตอบ แบบสำรวจ EIT ของหน่วยงานได้โดยการค้นหา ช่องทางการเข้าตอบจากระบบ ITAS เพื่อให้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกที่เคยมาใช้บริการ หรือมาติดต่อกับหน่วยงานใน พ.ศ. 2564 ได้มี โอกาสเข้ามาตอบแบบสำรวจ EIT ได้ด้วยตนเอง ในระบบ ITAS โดยตรง ซึ่งในส่วนนี้ปรากฏข้อมูล ที่มีความแตกต่างของผลการประเมินอย่าง ชัดเจนเนื่องจากผู้วิจัยใช้วิธีที่ 1 วิธีการให้การ ตอบแบบสอบถามเป็นไปโดยสมัครใจ จึงทำให้ ผลการประเมินมีความแตกต่างกันโดยผู้วิจัยเพื่อ สะท้อนข้อมูลการดำเนินการของผู้มีส่วนได้เสีย

ที่เป็นจริงและเป็นไปตามกรอบการประเมินที่กำหนดไว้ แต่อย่างไรก็ตามผลการประเมินจะถูกเสนอแนะและนำข้อมูลไปใช้ประกอบการดำเนินการประเมิน ITA และการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ต่อบุคคลภายนอกองค์กรต่อไป

3. การพัฒนาการประเมิน ITA ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดิน เลขธิการฯ รองเลขธิการฯ ที่กำกับดูแลสำนักที่รับผิดชอบในการประเมิน ITA ผู้อำนวยการสำนักที่รับผิดชอบการประเมินภายใน เจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในส่วนของผู้รับผิดชอบในการประเมิน ITA และเจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการตรวจการแผ่นดินในฐานะผู้มีส่วนได้เสียภายใน และผู้แทนจากสำนักงาน ป.ป.ช. ในฐานะผู้มีส่วนได้เสียภายนอก รวมจำนวน 13 คน ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นดังนี้

การขับเคลื่อนภารกิจการประเมิน ITA ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเข้าร่วมรับการประเมิน ITA ตั้งแต่ พ.ศ. 2561 จนกระทั่งใน พ.ศ. 2563 ได้ตั้งคณะทำงานในการขับเคลื่อนกิจกรรมภายใต้การดำเนินการการประเมิน ITA มีการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมให้แต่ละสำนักส่งผู้แทนเข้าร่วมเป็นคณะทำงานและเป็นสื่อกลางในการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ภายในสำนักอีกช่องทางหนึ่งด้วย สำหรับการแจ้งผลการประเมินจะมีการแจ้งผ่านการประชุมระดับ

สำนักงานฯ การแจ้งเวียนผ่าน Outlook ของสำนักงานฯ และการประชาสัมพันธ์การดำเนินการของคณะทำงาน ITA ให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินทราบเป็นระยะผ่านทุกช่องทางที่กำหนดไว้

สำหรับการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน ITA สำหรับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินควรนำตัวชี้วัดต่าง ๆ ที่ใช้ในการประเมินมาวิเคราะห์ร่วมกับการดำเนินการกิจของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน ITA โดยจะมีการนำข้อมูลการประเมินในแต่ละปีมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลการประเมิน ITA ของหน่วยงานอื่นที่มีความโดดเด่นเพื่อให้ได้มาซึ่งสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับองค์กรต่อไป

การพัฒนาการประเมิน ITA ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

ทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนในการประเมิน ITA ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามความเห็นของผู้ให้ข้อมูลในทุกกลุ่ม คือ การยกระดับการพัฒนาระบบบริหารการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภายในองค์กรเนื่องจากการทำงานในองค์กรภาครัฐ มนุษย์ หรือ คน ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจทุกด้าน หากคนในองค์กรได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนา ตลอดจนได้มีโอกาสได้มีส่วนร่วมกับการดำเนินการกิจขององค์กรในทุกระดับ จะช่วยยกระดับการดำเนินการกิจทุกด้านของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินให้เกิดการพัฒนา และเกิดความยั่งยืนต่อไป

4. แนวทางการพัฒนาการประเมิน ITA ในระยะยาวสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ควรมีการดำเนินการดังนี้ คือ

1. การดำเนินแนวทางการขับเคลื่อน ITA ในเรื่องการพัฒนาในระยะยาวโดยกำหนดให้มีการดำเนินการจากระดับสำนักงานลงลึกสู่ระดับสำนัก / สถาบัน / หน่วย เพื่อให้เกิดการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และให้เกิดการมีส่วนร่วมจากเจ้าหน้าที่โดยรวม

2. การสร้างจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีต่อองค์กร เรื่องของทัศนคติในการดำรงอยู่ในองค์กรนั้น เป็นเรื่องเฉพาะบุคคลที่มีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน เจ้าหน้าที่บางรายอาจจะเกิดปัญหาติดขัดในเรื่องการทำงานตลอดจนเรื่องส่วนตัว จนทำให้บางครั้งเกิดทัศนคติที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรม หรือค่านิยมองค์กร ดังนั้นเรื่องของการดำเนินการในการปลูกจิตสำนึกและปรับทัศนคติ เป็นเรื่องที่สำคัญที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจะต้องหาแนวทางที่จะปรับเปลี่ยนทัศนคติให้เหมาะสมซึ่งต้องใช้เวลาและวิธีการที่เหมาะสม

3. การสร้างการรับรู้และความเข้าใจโดยให้มองภาพรวมขององค์กร สำนักงานฯ ควรจะเพิ่มช่องทางการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ต่อเจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน แต่ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิดที่ผ่านมา ทำให้สำนักงานได้มีโอกาสในการเพิ่มช่องทางการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ข้อมูลการดำเนินการเรื่องของการประเมิน ITA ต่อเจ้าหน้าที่ให้รับทราบโดยทั่วกัน แต่อย่างไรก็ตามยังพบว่า รูปแบบการสื่อสารทางออนไลน์อาจ

จะยังไม่หลากหลาย หรือยังไม่เหมาะสมเพียงพอ จึงทำให้ขาดความน่าสนใจ ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลเสนอว่าสำนักงานอาจเชิญวิทยากรจากภายนอกมาร่วมสร้างการรับรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการประเมินคุณธรรมความโปร่งใส ITA

4. การแต่งตั้งคณะทำงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของแต่ละสำนัก สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน มีการขับเคลื่อนการประเมินคุณธรรมความโปร่งใสโดยใช้หลักธรรมาภิบาลโดยเฉพาะหลักการมีส่วนร่วม ลงลึกสู่ระดับเจ้าหน้าที่โดยให้แต่ละสำนักส่งผู้แทนมาร่วมเป็นคณะทำงาน โดยมีบทบาทสำคัญในการร่วมคิด ร่วมดำเนินการตลอดจนร่วมกำหนดแนวทางในการดำเนินการที่จะต้องดำเนินการยกระดับค่าคะแนน ITA ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในอนาคต

5. การสื่อสารจากบนลงล่าง และสะท้อนจากล่างขึ้นบน สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กรเกิดจากการที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีโครงสร้างสำนักงานฯ ที่แตกต่างออกไปโดยมีองค์อำนาจซึ่งประกอบด้วย ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินร่วมกันกำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนองค์กรในระดับรองลงมา คือ ผู้บริหารองค์กรซึ่งประกอบด้วยเลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้อำนวยการสำนัก / สถาบัน / หัวหน้าหน่วย ผู้อำนวยการส่วนต่าง ๆ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน จากข้อมูลการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าการสื่อสารภายในองค์กรยังไม่ทั่วถึงมากนัก โดยเฉพาะการสื่อสารจากล่างขึ้นบน ซึ่งถ้าหาก

สำนักงานฯ มีการกำหนดช่องทางการสื่อสารจากล่างขึ้นบนให้มีหลากหลายช่องทางมากกว่านี้อาจจะทำให้เจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินการกิจต่าง ๆ ภายในองค์กร

6. การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ให้ครบถ้วน การเป็นองค์กรของรัฐหลักการสำคัญคือการต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่รัฐหรือหน่วยงานที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ซึ่งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่รัฐกำหนดไว้ให้มีหน้าที่และอำนาจตลอดจนมีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามตัวชี้วัดในการประเมินคุณธรรมความโปร่งใสในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็น ค่า OIT IIT และ EIT เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลตามหลักนิติธรรม สำหรับตัวอย่างสำคัญในการดำเนินการของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินคือการที่ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีนโยบายและสารถึงบุคคลภายในและภายนอกองค์กรในช่วงวันเกิดที่ผ่านมา ว่าไม่รับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งเป็นไปตามนโยบายรัฐบาลที่กำหนดเรื่องของ No Gift Policy ไว้อย่างชัดเจน

7. การนำข้อมูลการดำเนินการเปิดเผยต่อสาธารณะชน หลักการดำเนินการของภาครัฐคือต้องเปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นรอง การให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่เจ้าหน้าที่ถือเป็นการดำเนินการตามหลักความโปร่งใส การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ITA ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเข้าร่วมการประเมินตั้งแต่ พ.ศ. 2561 โดยในแต่ละปีมีการแจ้งผลการประเมินและ

รายงานตัวเลขการประเมินต่อสาธารณะ แต่อย่างไรก็ตามข้อเสนอแนะที่มีต่อการดำเนินการของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจะมีการส่งให้แก่คณะทำงานและมีบางส่วนเท่านั้นที่ได้รับทราบข้อมูล เนื่องจากมีความจำเป็นต้องนำเสนอต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน และสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อทราบและดำเนินการกำหนดกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแต่ข้อคิดเห็นหรือข้อสะท้อนเหล่านั้นเจ้าหน้าที่กลับไม่เคยได้เห็น ดังนั้น สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินควรเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวให้เป็นที่ชัดเจนและเป็นชุดเดียวกันกับที่ให้แก่ผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อให้เจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินรับทราบโดยทั่วกัน และเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลเรื่องหลักความโปร่งใส

8. การนำปัญหาที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นมาปรับปรุงแก้ไขและรายงานต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้บริหารทราบ เพื่อให้เกิดการกำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนที่ชัดเจนการสะท้อนปัญหา ซึ่งเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลเรื่องของการตอบสนองซึ่งต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด นอกจากนี้สำนักงานฯ ควรสร้าง Platform เพื่อเป็นช่องทางการรับรู้ และการสื่อสารให้เจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับทราบโดยทั่วกันว่าข้อเสนอแนะแต่ละประเด็นมีการดำเนินการแก้ไขถึงขั้นตอนใดแล้ว เพื่อสร้างความเชื่อมั่นความไว้วางใจให้กับทั้งบุคคลภายในและภายนอกองค์กร

9. การปรับโครงสร้างคณะกรรมการบริหารงานบุคคล โดยให้มีผู้แทนจากสัดส่วนของ

เจ้าหน้าที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคลขององค์กร ผู้ให้ข้อมูลโดยส่วนใหญ่สะท้อนว่าแต่เดิมสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีตัวแทนเจ้าหน้าที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารงานบุคคลเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการรับรู้ สื่อสาร และสะท้อนปัญหาของระดับเจ้าหน้าที่ชั้นสู่ระดับบริหารและองค์อำนาจ แต่ในปัจจุบันพบว่าตามองค์ประกอบคณะกรรมการบริหารงานบุคคลไม่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารงานบุคคล ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่ขาดความเชื่อมั่นในองค์กร ขาดการรับรู้ ขาดการมีส่วนร่วม ดังนั้นสำนักงานฯ จึงควรปรับปรุงองค์ประกอบให้มีผู้แทนระดับสำนักงานฯ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารงานบุคคล เพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม เกิดความรู้สึกรับรู้เป็นเจ้าของอย่างแท้จริง ซึ่งจะนำไปตามหลักธรรมาภิบาลเรื่องหลักความโปร่งใส เปิดเผยตรงไปตรงมา สามารถให้พนักงานเข้าถึงขั้นตอนการดำเนินงาน ข้อมูลที่ควรได้รับทราบ และสามารถตรวจสอบได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วม ในการที่เจ้าหน้าที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ เข้าใจ ตลอดจนร่วมแสดงความคิดเห็น นำเสนอปัญหาได้อย่างแท้จริง ตลอดจนได้ร่วมในการพัฒนาบุคคลและกระบวนการพัฒนาองค์กรต่อไป

10. การเปิดใจรับฟังเจ้าหน้าที่ จากการดำเนินการที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลไว้ว่าการเข้าถึงผู้บริหารระดับสูงหรือองค์อำนาจยังเป็นไปด้วยความลำบาก และช่องทางยังไม่หลากหลายมากนัก จึงเสนอแนะให้สำนักงานฯ

ได้เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่เสนอความคิดเห็นตลอดจนได้แสดงความคับข้องใจในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในองค์กร ตลอดจนอาจจะมีข้อคัดค้านที่อาจจะหาข้อยุติไม่ได้ แม้ว่าสุดท้ายแล้วข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่อาจจะไม่ได้รับการตอบสนองก็ตาม ซึ่งเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลตามหลักการมุ่งเน้นฉันทามติ โดยการหาข้อตกลงทั่วไปที่ทำให้เกิดกระบวนการแสวงหาข้อคิดเห็นจากบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งโดยหลักฉันทามติอาจไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเอกฉันท์เสมอไป

การอภิปรายผลการวิจัย

ผู้มีส่วนได้เสียภายในมีระดับการรับรู้ต่อการดำเนินการกิจด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในระดับมาก ($\bar{x} = 3.53$ และค่า S.D. = 0.91) และผู้ตอบแบบสอบถามภายนอก มีระดับการรับรู้ต่อการดำเนินการกิจด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$ และค่า S.D. = 0.96) เช่นเดียวกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Borworn Khomchunsr and Yuttana Praneet, 2021) ที่ศึกษาเรื่อง “การส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบและการตัดสินใจทางการเมืองตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐของประชาชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ความรู้ความเข้าใจและแนวทางการส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบและการตัดสินใจทางการเมือง ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

มีความรู้ความเข้าใจการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐโดยรวมอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังมีความสอดคล้องกับหลักการของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารสาธารณะฯ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของความโปร่งใสและเป็นหลักประกันที่ว่าประชาชนต้องได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะในความครอบครองของรัฐตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ซึ่งรัฐมีหน้าที่เปิดเผยข้อมูลและจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลเหล่านั้นได้สะดวก รวดเร็ว ดังนั้น การรับรู้ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามภายในและภายนอกสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในการดำเนินการกิจด้านการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ITA เป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารสาธารณะฯ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของความโปร่งใส และถือเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งของ Good Governance

การพัฒนาการดำเนินการกิจการประเมิน ITA ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำหรับการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน ITA ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เริ่มจากการนำตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินมาวิเคราะห์ร่วมกับการดำเนินการกิจของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ตลอดจนมีการศึกษาผลการประเมินเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานของหน่วยงานอื่น เพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงผลการดำเนินงานมีการพัฒนาเกณฑ์การประเมินจะมีการนำกรอบกฎหมายและกรอบแผนยุทธศาสตร์ต่าง ๆ มาวิเคราะห์ร่วมด้วย เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญ แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

ผู้ตรวจการแผ่นดิน แผนยุทธศาสตร์สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อให้การพัฒนาเกณฑ์การประเมิน ITA เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หน้าที่และอำนาจที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 เรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 65 “รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล” เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการร่วมกันก่อให้เกิดการผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ซึ่งการพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ หรือ UN เพื่อนำไปสู่การบริหารงานราชการตามหลักธรรมาภิบาลและความสำเร็จในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน หากสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตระหนักถึงเรื่องดังกล่าว และมีการขับเคลื่อนอย่างจริงจัง จะสามารถทำให้องค์กรพัฒนาการดำเนินการกิจของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินอย่างยั่งยืนและเหมาะสมได้

แนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ITA ในระยะยาวสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินควรมีการดำเนินการดังนี้ คือ

1. การสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และให้เกิดการมีส่วนร่วมจากเจ้าหน้าที่ในทุกส่วนงาน
2. การสร้างจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีต่อองค์กร
3. การสร้างการรับรู้และความเข้าใจโดยให้มองภาพรวมขององค์กร
4. การแต่งตั้งคณะทำงาน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของแต่ละสำนัก

5. การสื่อสารจากบนลงล่าง สะท้อนจากล่างขึ้นบน และการสื่อสารในแนวระนาบเดียวกัน 6. การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ITA ที่กำหนดไว้ให้ครบถ้วน 7. การนำข้อมูลการดำเนินการด้านต่าง ๆ เปิดเผยต่อสาธารณะชน 8. การนำปัญหาที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นมาปรับปรุงแก้ไข และรายงานต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้บริหารทราบ 9. การปรับโครงสร้างคณะกรรมการบริหารงานบุคคลโดยให้มีผู้แทนจากเจ้าหน้าที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคล 10. การเปิดใจรับฟังเจ้าหน้าที่ถึงแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนการประเมิน ITA

จากแนวทางการพัฒนาการประเมิน ITA มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ จึงมีประเด็นยุทธศาสตร์ที่เน้นการปรับเปลี่ยนภาครัฐ โดยยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีขีดสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัยและพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ และระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล มีการเปิดกว้าง เชื่อมโยงและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนอง

ความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส นอกจากนี้ ทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมั่งคั่ง และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติดมิชอบอย่างสิ้นเชิง

ปัญหาอุปสรรคการขับเคลื่อนการประเมินคุณธรรมความโปร่งใส ITA ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

สำหรับสภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินการของการดำเนินงานเรื่อง ITA และการดำเนินงานต่าง ๆ ภายในสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินที่พบจากการวิจัยปรากฏดังนี้

1. การสร้างความรู้ความเข้าใจ แม้การประเมินคุณธรรมความโปร่งใส ITA จะมาได้สักระยะหนึ่งแต่ยังพบสภาพปัญหาหลัก คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจต่อเจ้าหน้าที่ฯ ว่าการประเมิน ITA เป็นการประเมินเพื่ออะไร นำไปสู่อะไร และเมื่อประเมินแล้ว ผู้ประเมินจะได้รับผลกระทบหรือไม่ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ฯ บางส่วนได้ให้ข้อมูลว่า ข้อเสนอแนะที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาองค์การยังไม่ได้รับการแก้ไขปรับปรุง หรือมีการปรับปรุงแล้วแต่ไม่ได้แจ้ง หรือทำความเข้าใจต่อเจ้าหน้าที่ฯ อาทิ การปรับปรุงโครงสร้างสำนักงาน การโยกย้ายเจ้าหน้าที่ฯ ฯลฯ ซึ่งในเรื่องดังกล่าวสำนักงานฯ ยังไม่มีการชี้แจงต่อเจ้าหน้าที่ฯ ให้รับทราบถึงเหตุผล ความจำเป็น หรือความเหมาะสมในการดำเนินการดังกล่าว

2. การสื่อสาร ถือเป็นหัวใจหลักในการดำเนินการเรื่อง ITA เนื่องจากการสื่อสารมีส่วนสำคัญในทุกกระบวนการตั้งแต่ต้นน้ำจนถึง

ปลายน้ำ สำหรับสภาพปัญหาของการสื่อสารภายในสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้บริหาร และองค์อำนาจยังไม่สะท้อนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ จะเห็นได้ว่าข้อมูลหรือการสื่อสารบางประการ เป็นเรื่องของ การรับรู้ข้อมูลเฉพาะกลุ่ม เนื้อหาการสื่อสารในบางครั้งอาจจะต้องใช้การตีความ ดังนั้นการสื่อสารจะเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาการดำเนินการกิจการประเมิน ITA และตอบโจทย์ตัวชี้วัดในเรื่องของความโปร่งใสได้อย่างชัดเจน

3. การมีส่วนร่วม เจ้าหน้าที่ฯ โดยส่วนใหญ่สะท้อนว่า การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ฯ จะนำมาซึ่งความโปร่งใสและมีการปฏิบัติที่เป็นธรรมภายในองค์กร จากการสะท้อนความเห็นของเจ้าหน้าที่ที่ต่อต้านการที่ผ่านมา พบว่าสำนักงานฯ เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานน้อย โดยเฉพาะเรื่องโครงสร้างของคณะกรรมการบริหารงานบุคคลจะมีองค์ประกอบที่มีผู้แทนจากสัดส่วนของเจ้าหน้าที่ฯ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการฯ แต่ในปัจจุบันองค์ประกอบส่วนนี้ได้ขาดไป จึงเป็นประเด็นที่เจ้าหน้าที่สะท้อนความเห็นว่าการมีเจ้าหน้าที่ฯ เป็นผู้แทนในองค์ประกอบส่วนนี้จะสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เจ้าหน้าที่ฯ ในการดำเนินการบริหารองค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. การใช้อำนาจ เจ้าหน้าที่ฯ สะท้อนการใช้อำนาจขององค์อำนาจ ทีมงานที่เกี่ยวข้องและผู้บริหารทุกระดับ ทั้งในส่วนของการใช้อำนาจในการบริหารงาน อำนาจการบริหารคนภายในองค์กร ผู้ให้ข้อมูลบางรายให้ความเห็นไว้คล้ายคลึงกันว่า การมีผู้ช่วยการส่วนเป็นเรื่อง

ที่เกิดขึ้นใหม่ในองค์กร บางสำนักถือเป็นเรื่องที่ดีที่ผู้ช่วยการส่วนบางรายช่วยในการกลั่นกรองงานก่อนส่งถึงผู้ช่วยการสำนัก แต่ในทางกลับกันพบว่า บางสำนักก็มีผู้ช่วยการส่วนบางรายที่อาจจะยังไม่สามารถแบ่งเบางานภายในสำนักได้มากนัก ซึ่งสะท้อนถึงการใช้อำนาจบริหารคนภายในองค์กรในเรื่องของการคัดเลือกรับบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งที่บางครั้งยังเกิดข้อกังขาว่าเป็นไปตามระบบคุณธรรมหรือไม่ นอกจากนี้ในเรื่องของการใช้อำนาจงาน ยังพบว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหาร หรือองค์อำนาจบางรายมีการใช้อำนาจในการสั่งงานเจ้าหน้าที่โดยตรง หรือมีการแก้ไขเอกสารโดยไม่มีการทำความเข้าใจต่อเจ้าหน้าที่ ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจะมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณที่พบว่าผลการประเมินในเรื่องการใช้อำนาจภายในองค์กรมีระดับความคิดเห็นและระดับการรับรู้ปานกลางและมีค่าคะแนนที่น้อยที่สุดเมื่อวิเคราะห์รายด้านในการประเมินภายในตามที่กล่าวมาแล้วในตารางที่ 1

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้ตรวจการแผ่นดินควรมอบหมายให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินศึกษาเปรียบเทียบหน่วยงานที่มีผลการดำเนินงานที่โดดเด่นหรือชัดเจน เช่น ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ที่มีผลการดำเนินงานระดับ AA 3 ปีซ้อน หรือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่มีการดำเนินการที่โดดเด่น มีการพัฒนาที่ก้าวกระโดด เป็นต้น และนำข้อมูลมาปรับใช้ในการดำเนินการเรื่องการประเมิน ITA เพื่อนำมาไปสู่การพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืนในอนาคต

2. ผู้ตรวจการแผ่นดินควรมอบหมายให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับรูปแบบของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินให้มีความเหมาะสมกับสภาพองค์กรตามบริบทตามกลุ่มองค์กรภาครัฐแต่ละแห่ง โดยมีการจัดกลุ่มและกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสม เพื่อให้การประเมินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า “เครื่องมือ” ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมมีมาตรฐาน สามารถบังคับใช้กับหน่วยงานและบุคคลทั่วไปได้ แต่ในอีกทางหนึ่งยังพบว่าองค์กรรัฐบางองค์กรมีลักษณะโครงสร้างที่แตกต่างจากองค์กรรัฐในรูปแบบทั่วไป ซึ่งข้อคำถามที่ใช้ในการวัดอาจยังไม่เหมาะสมทั้งหมดกับองค์กรรัฐบางแห่ง

3. ผู้ตรวจการแผ่นดินควรกำหนดให้มีการตั้งสำนักหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินการด้านคุณธรรมจริยธรรมหรือด้านการส่งเสริมธรรมาภิบาลภายในหน่วยงาน เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจด้านคุณธรรมจริยธรรมและส่งเสริมธรรมาภิบาลโดยตรง ซึ่งอาจนำแนวทางการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2555 มาพิจารณาจัดตั้งศูนย์ดังกล่าว หรือการจัดตั้งกลุ่มงานวินัยอุทธรณ์ ร้องทุกข์ภายในองค์กร ฯลฯ

ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

1. สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินควรดำเนินการในเรื่องของการบริหารงานและการบริหารบุคคลที่ต้องคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในและภายนอก

องค์กร โดยเฉพาะระบบการบริหารงานบุคคลภายในองค์กรถือเป็นระบบที่สำคัญอย่างยิ่ง การดำเนินการต่อบุคคลภายในและภายนอกองค์กรควรยึดหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงาน โดยเฉพาะควรยึดหลักคุณธรรม มีความชัดเจน โปร่งใส

2. สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินควรมีการวิเคราะห์องค์กรอย่างจริงจังทั้งในแง่ของประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการดำเนินงาน ตลอดจนวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคที่ไม่สามารถนำองค์กรไปสู่เป้าหมายได้ เพื่อให้เกิดการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเสนอแนะต่อผู้ตรวจการแผ่นดินอย่างมีทิศทางและเกิดผลในทางปฏิบัติ ได้จริง

3. การเปลี่ยนแปลงในเรื่องของสภาพบริบทของสังคมที่เปลี่ยนไป ความรู้ด้านของระบบเทคโนโลยี ตลอดจนบุคลากรที่มีการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลง จะนำไปสู่ความแตกต่างที่เกิดขึ้นภายในองค์กร สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินต้องมีการเตรียมความพร้อมรับมือเพื่อการพัฒนาองค์กรให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติของโลกในยุคปัจจุบันและความแตกต่างก่อให้เกิดการพัฒนาที่เหมาะสม

4. สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินต้องสร้างการมีส่วนร่วมภายในและภายนอกองค์กร และสร้างกระบวนการสื่อสารที่เหมาะสมในทุกระดับ เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างเพื่อนร่วมงาน ผู้ได้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาและผู้ที่มาติดต่อ ทั้งนี้กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นเงื่อนไขสำคัญของความสำเร็จของการพัฒนาระบบราชการให้สามารถตอบสนองการดำเนินการกิจการตามหน้าที่และอำนาจขององค์กร □

บรรณานุกรม

- Borworn Khomchunsr and Yuttana Praneet. (2021). *kān songsoēm kān tōtān kān thutčharit læ praphrut mi chōp læ kān tatsinčhai thāngkān mūang tām nǎo nayōbāi phūnthān hǎeng rat khōng prachāchon nai čangwat Phra Nakhōn Sī ‘Ayutthayā*. [Anti-corruption promoting and misconduct and political decisions according to the basic state policy of peoples in ayutthaya province]. *Journal of MCU Nakhondhat*, 8., 7, 133 - 142.
- Bowonsak Uwanno. (2002). *thōn ramāphi bān nai ‘ongkōn ‘itsara*. [Good governance in independent organizations.]. Nonthaburi: King Prajadhipok’s Institute.
- Chanida ‘ākhom watthana. ชนิตา อาคมวัณณะ. (2019). [Improving fraud prevention And the new ITA evaluation criteria “New ITA Thailand 4.0” according to the project to enhance knowledge and understanding in anti-corruption Conflict of Interest Protection and assessment Integrity and transparency in the operation of government agencies Fiscal Act 2019]. (17, October 2021). Retrieved from <http://www.mua.go.th/users/development/km/2562/3.%20ita%2062.pdf>
- Integrity and Transparency Assessment National Anti-Corruption Commission. สำนักประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส. (2021). *nāyokratthamontrī chōen chūan prachāchon rūam pramōen khunnatham læ khwām prōngsai khōng nūaingān phāk rat thūa prathēt (ITA 2021)*. [The Prime Minister invites people to participate in assessing the Integrity and Transparency Assessment of government agencies across the country (ITA 2021).]. (17, October, 2021). Retrieved from <https:itas.nacc.go.th/home/detailvideo/2063?ReturnUrl=https%3A%2F%2Fitas.nacc.go.th%2Fhome%2Flistallvide>
- MGRONLINE. (2021). *datchanī chī wat khōrapchan Thai sōp tok samsāk*. [Corruption Indicator Thailand repeatedly fails the test]. (17, October, 2021). Retrieved from <https://mgronline.com/daily/detail/9640000011398>
- NACC Thailand official. สำนักงาน ป.ป.ช. (2021). *khūmū kānpramōen khunnatham læ khwām prōngsai nai kāndamnōen ngān khōng nūaingān phāk rat pračham pīngoppamān Phō.Sō. 2564 [Handbook INTEGRITY AND TRANSPARENCY ASSESSMENT: ITA 2021]*. (9, March, 2022). Retrieved from <https://www.nacc.go.th/english>

- NACC Thailand official. สำนักงาน ป.ป.ช. (2021b). khūmǎ kǎnpramōēn khunnatham læ khwām prōngsai nai kādamnōēn ngān khōng nūaingān phāk rat pračham pīngoppramān Phō.Sō. 2564 [Handbook INTEGRITY AND TRANSPARENCY ASSESSMENT: ITA 2021.]. (9, March, 2022). Retrieved from <https://www.nacc.go.th/english>
- NACC Thailand official. สำนักงาน ป.ป.ช.(2022). prakāt samnakngān popocho rūang phonkān pramōēn khunnatham læ khwām prōngsai nai kādamnōēn ngān khōng nūaingān phāk rat (ITA) pračham pīngoppramān Phō.Sō. 2565. [Announcement of the Office of the NACC. Subject: Assessment of Integrity and Transparency in the Operations of Government Agencies (ITA) for the fiscal year 2022.].(9, March, 2022). Retrieved from <https://www.nacc.go.th/files/article/attachments/270247029ca78912fa58279be1ab7a3cc4bbe26.pdf>
- Patan Suwanmongkol. (2015). kǎnbōrihān ngān phāk rat kap kǎnsāng thōn ramāphi bān. [Public administration and good governance]. Bangkok: King Prajadhipok's Institute.
- Secretariat Department. (2017). kǎn pōngkan læ prāpprām kǎn thutčharit khōrap chan khōng kōhō. [Prevention and suppression of corruption of the Kor.]. (9, March, 2022). Retrieved from https://sd.mod.go.th/km_sd/km60/Anti-Corruption-Concepts60.aspx
- Subdistrict Administrative Organization (Map Phai). (2021). kǎn thutčharit khō rapchan [Corruption]. (7, December 2022). Retrieved from https://mabphai.go.th/public/download.php?filename=%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%97%E0%B8%B8%E0%B8%88%E0%B8%A3%E0%B8%B4%E0%B8%95%E0%B8%84%E0%B8%AD%E0%B8%A3%E0%B9%8C%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%8A%E0%B8%B1%E0%B9%88%E0%B8%99.pdf&filepath=list_upload/backend/list_1688/files_default_3702_1.pdf
- Wikipedia. (2022). Thanākhan Lōk. [World Bank.]. (1, June, 2022). Retrieved from <https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%98%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%84%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%82%E0%B8%A5%E0%B8%81>